

Eva Tomášková

eva.tomaskova@law.muni.cz

Katedra finančního práva a národního hospodářství

EKONOMIE

Nabídka

2. přednáška

Funkce cen

- **Informační funkce**
 - Zprostředkovatel přenosu informací o potřebách, zálibách, zvyklostech spotřebitelů, výrobních možnostech, zdrojích (neplatí u nedokonalých trhů)
- **Alokační (regulační) funkce**
 - Odráží změny v preferencích
 - Převaha nabídky – cenový pokles
 - Převaha poptávky – cenový vzestup
- **Stimulační funkce**
 - Diferenciační dopad na výrobce
- **Omezovací funkce**
 - Pouze někteří spotřebitelé mohou spotřebovat
- **Funkce distribuční**
 - Cena je nástrojem distribuce důchodů při směnných transakcích.

Nabídka

- souhrn všech zamýšlených prodejů zboží, s nimiž přicházejí výrobci na trh
- závislost množství nabízeného produktu na jeho ceně
- zákon rostoucí nabídky

Křivka nabídky

cena

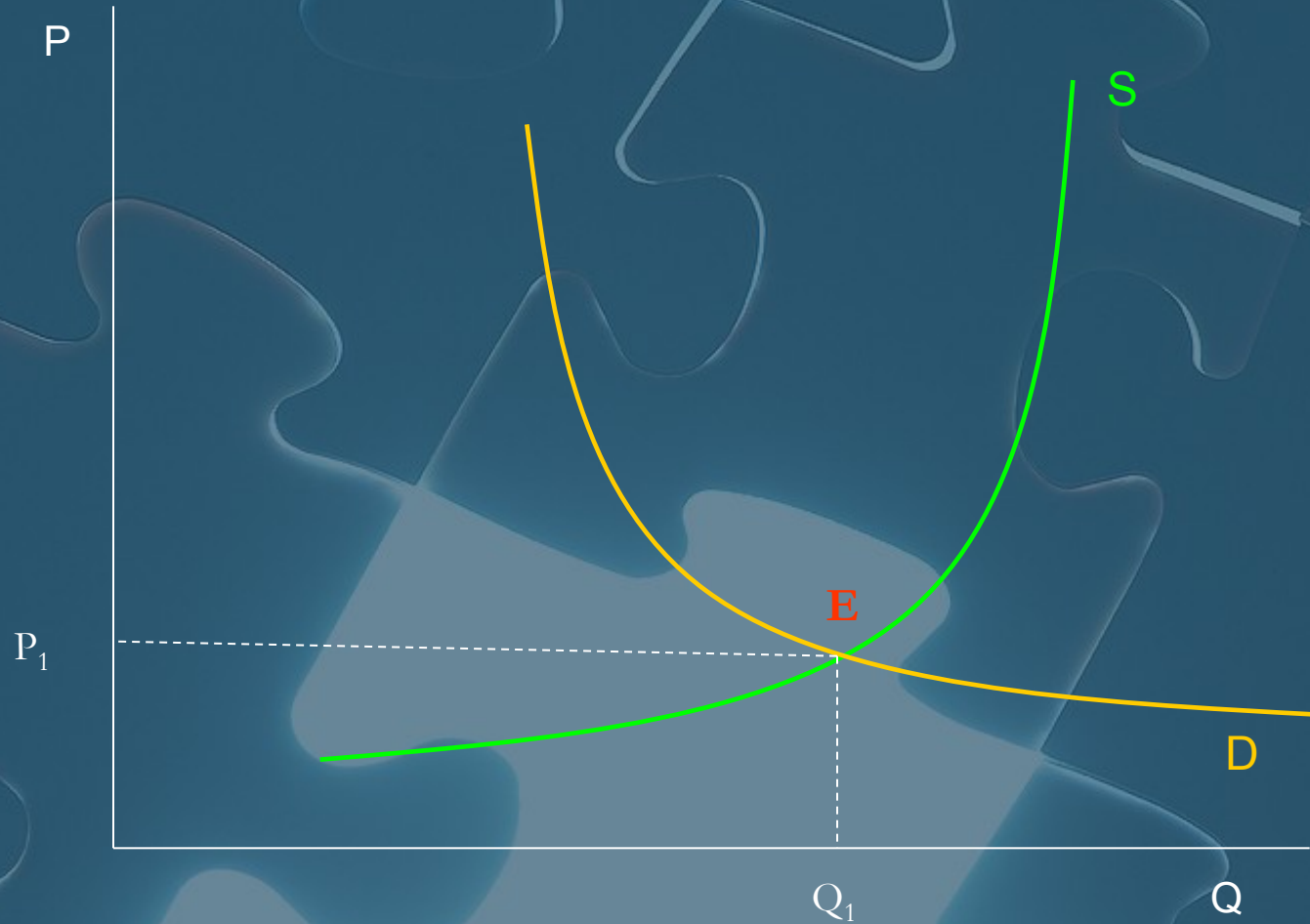

S

množství

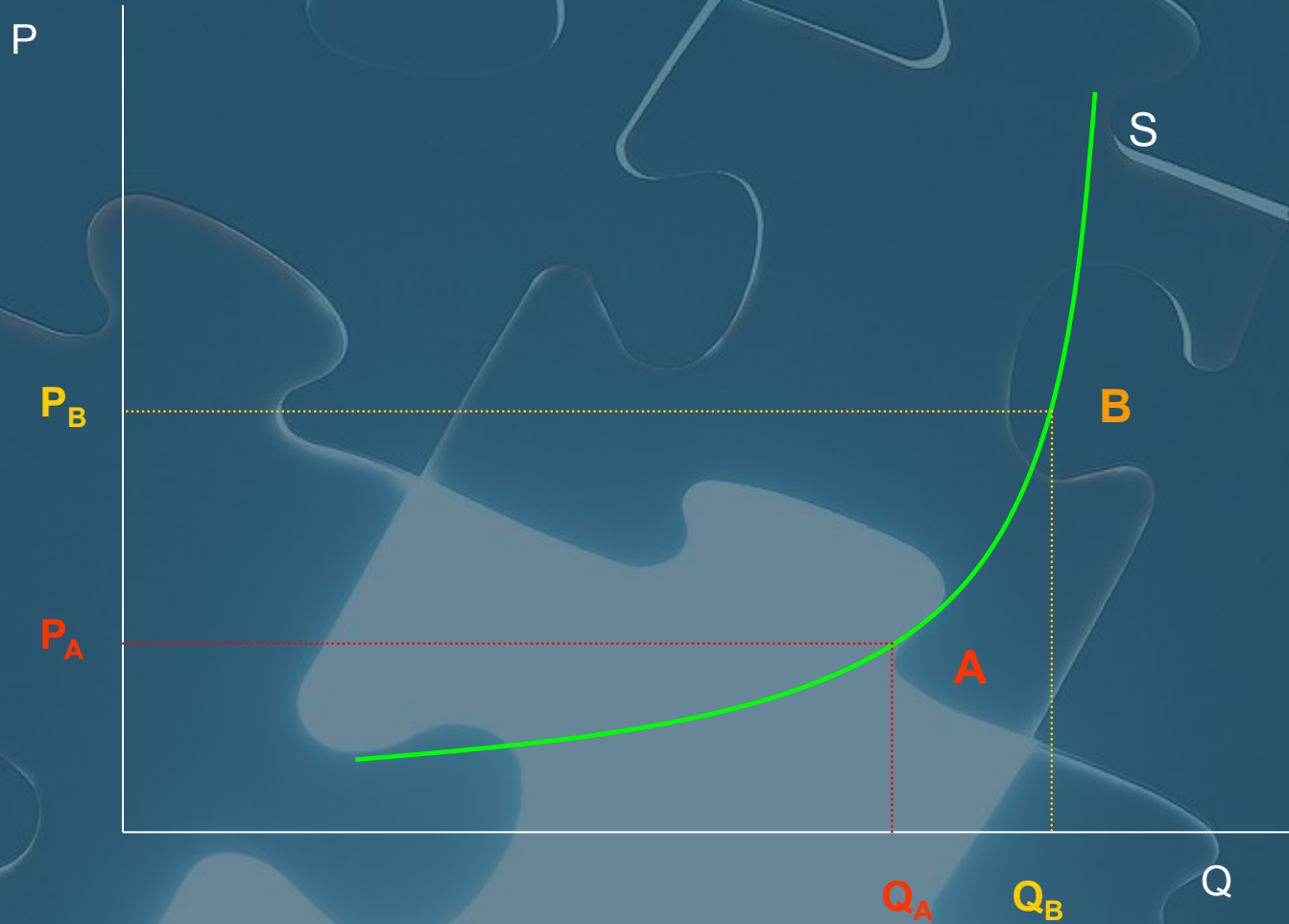

Rovnovážná cena

Posuny po křivce nabídky

Příčiny „růstu“ nabídky (při vyšší ceně produktu)

- Ziskový motiv
- Poptávkový motiv

Změna křivky nabídky

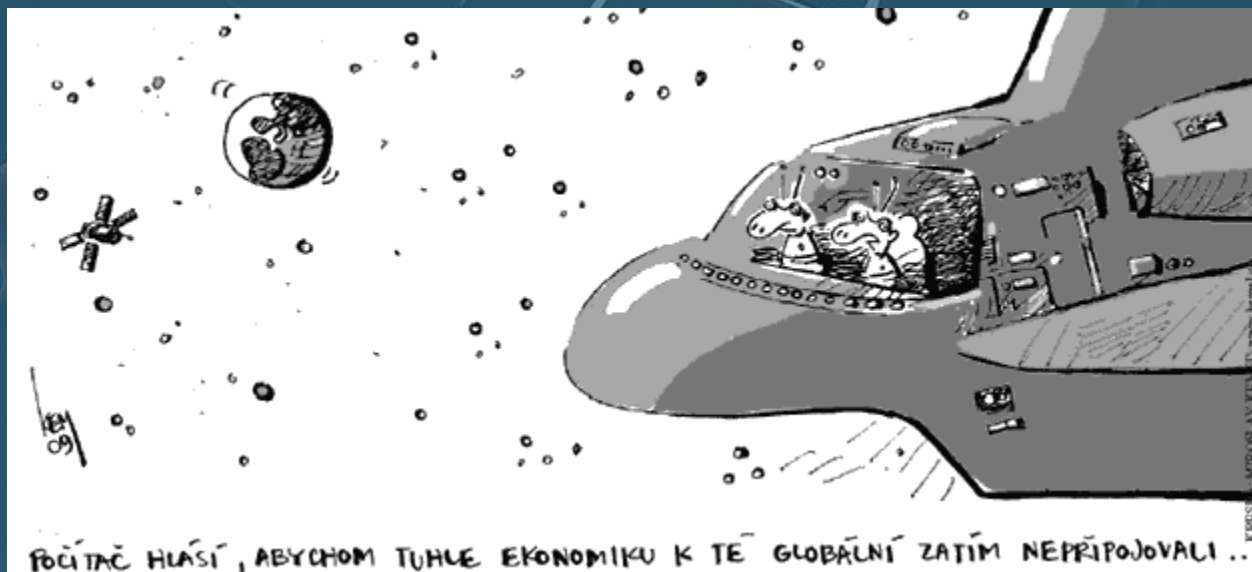
Příčiny změny nabídky

- Změny výrobních podmínek
- Změny cen výrobních komponent (vstupů)
- Vliv technického pokroku
- Vliv počasí

Posuny

- Posuny po křivce nabídky a poptávky
 - pouze cenové faktory!
- Posuny křivek nabídky a poptávky
 - pouze necenové faktory!

Cenová pružnost nabídky

- cenová pružnost (elasticita) = poměr procentní změny množství k procentní změně ceny

$$E_S = (\Delta Q/Q) / (\Delta P/P)$$

$E_S > 1 \Rightarrow$ nabídka je pružná (elastická)

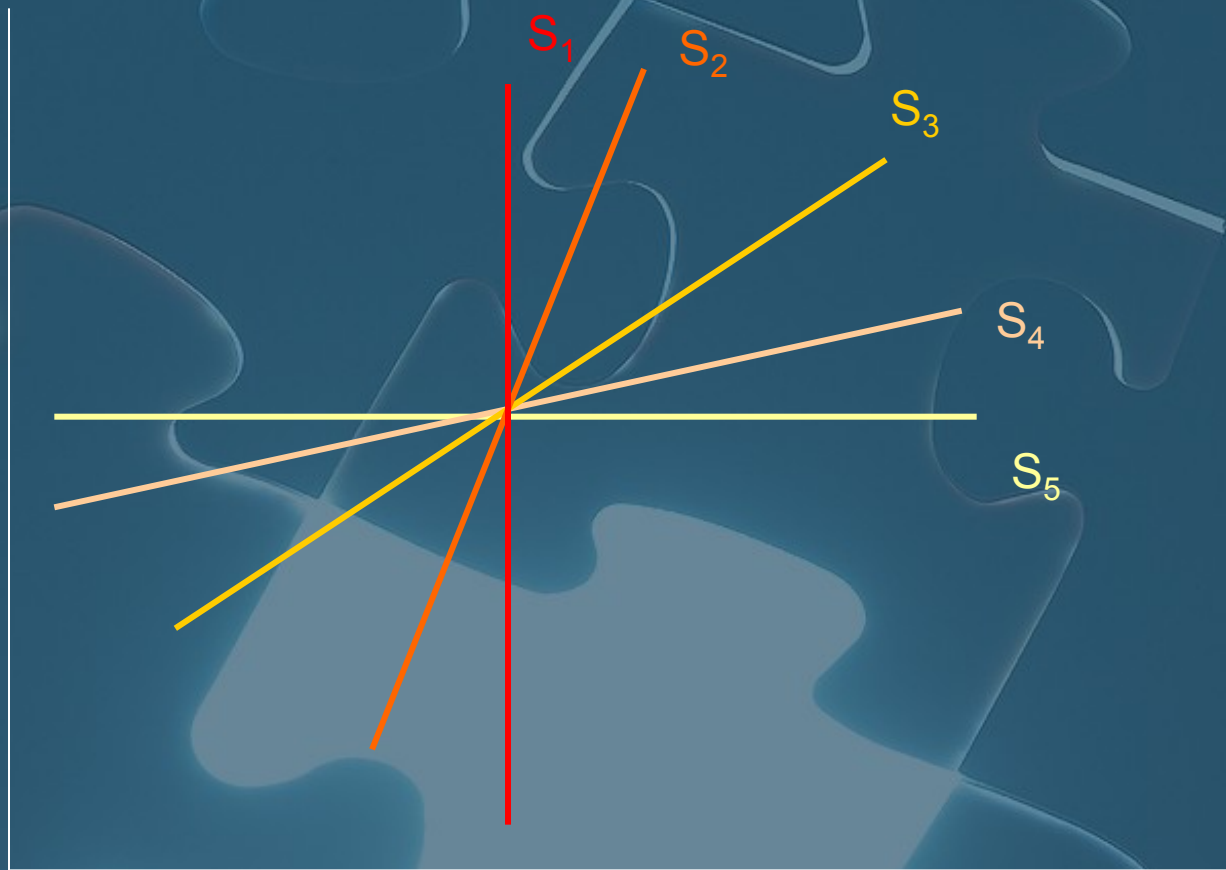
$E_S = 1 \Rightarrow$ nabídka je jednotkově pružná (elastická)

$E_S < 1 \Rightarrow$ nabídka je nepružná (neelastická)

Cenová pružnost nabídky

P

Q

Faktory ovlivňující pružnost nabídky

- rychlost obrátu zboží
- technologie výrobního procesu
- doprava a skladování zboží
- časové vlivy
- stav výrobních kapacit

Cenová reakce podle délky období

C, R

P_2

P_3

P_4

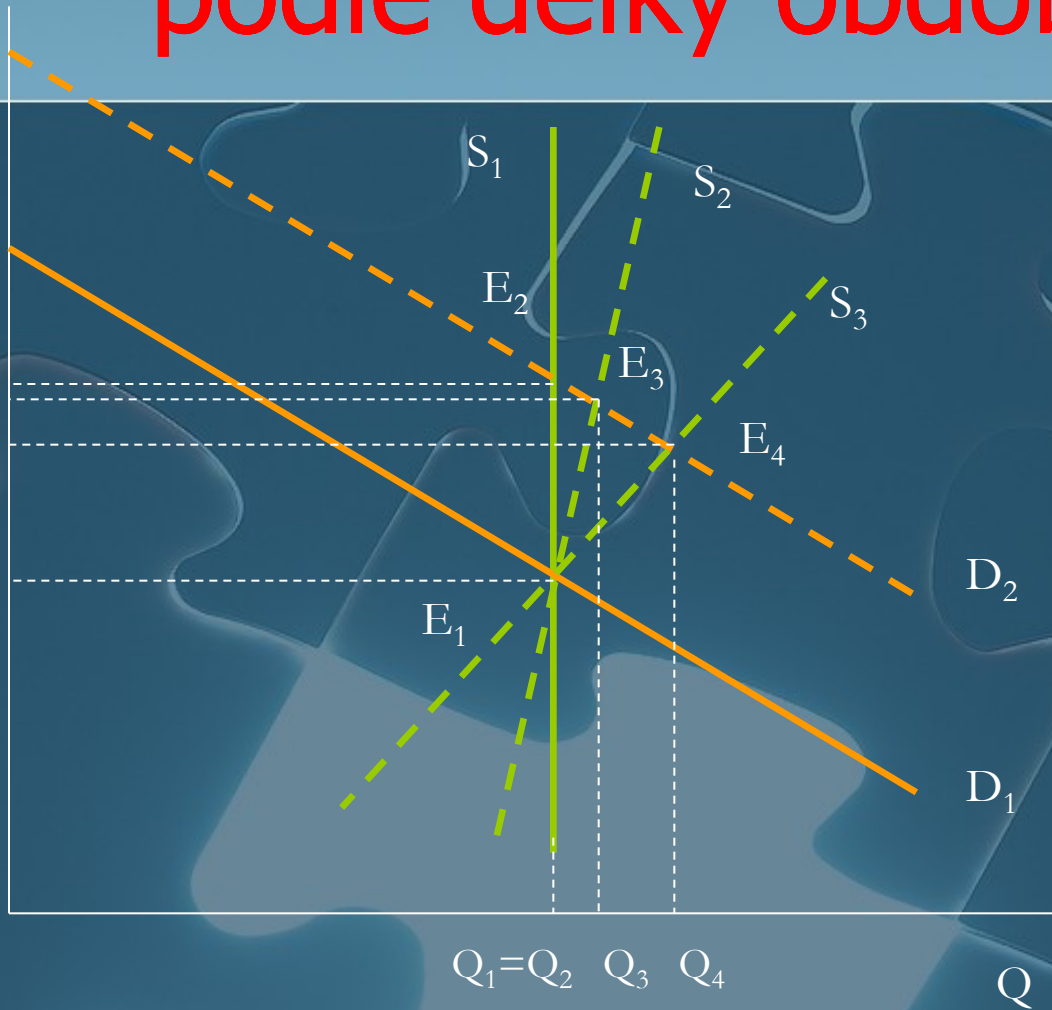
P_1

$Q_1=Q_2$

Q_3

Q_4

Q

Způsoby konkurence na straně nabídky

- Cenová konkurence
- Necenová konkurence
 - Kvalita produkce
 - Propagace
 - Inovace produktu
 - Rychlá reakce na změny požadavků zákazníků
 - Četnost prodejen
 - Prodejní a poprodejní servis

Formy konkurence

- Dokonalá konkurence
- Nedokonalá konkurence
 - Monopolistická konkurence
 - Oligopol
 - Monopol

Dokonalá konkurence

Podmínky:

- Velké množství subjektů
- Volný vstup do daného odvětví
- Stejná kvalita a stejná cena všech nabízených produktů

Jen málo produktů se přibližuje trhu dokonalé konkurence, např. rohlíky, mléko.

Zisk na dokonale konkurenčním trhu

- Pouze krátkodobý jev způsobený:
 - výrobce snížil náklady
 - zvýší se tržní cena

Efektivnost dokonale konkurenčního trhu

- Cena plní všechny funkce
- Firma (firmy v daném odvětví) vyrábí takové množství produkce, při kterém dosahuje optima
- Firma (firmy v daném odvětví) minimalizuje náklady na jednotku produkce
- Spotřebitelé realizují nejvyšší možnou kombinaci komodit při daných zdrojích a technologii
- Platí pravidlo Paretova optima

Chování firem

- Firma usiluje o snížení nákladů, což ji přináší dodatečný zisk a zároveň ochranu před případným poklesem ceny
- Firma usiluje o zvýšení svého tržního podílu, což ji zároveň opětovně chrání před poklesem cen

Čím je intenzita konkurenčního prostředí silnější, tím je postavení firem méně stabilní.

Posílení postavení firem I.

- **Kartel**

- dohoda (většinou tajná) o cenách, rozdělení realizačních trhů, přidělení výrobních kvót
- firmy si uchovávají svou samostatnost
- firmy si nebudou konkurovat

- **Syndikát**

- firmy si uchovávají svou samostatnost
- odbyt je realizován prostřednictvím syndikátu

Posílení postavení firem II.

- **Trust**

- firmy nemají výrobní ani odbytovou samostatnost
- jednotná firma založená na kapitálovém spojení
- horizontální – spojování firem téhož odvětví
- vertikální (kombinát) – spojování firem po výrobní návaznosti

- **Koncern**

- formálně nezávislé firmy ovládané prostřednictvím finanční kontroly, např. holding

- **Konglomerát**

- Mnohooborová struktura, která nesleduje linii výrobní návaznosti

Nedokonalá konkurence

- Rozhodující část produkce nabízí několik málo velkých firem
- Ostatní firmy odvětví se podřizují tržní a zejména cenové politice dominantních firem
- Firmy usilují o vyčlenění specifické poptávky po vlastní produkci – diferenciaci produktu, snaha maximálně vyhovět zákazníkovi
- Na trhu není produkce volně zastupitelná substituty
- Spotřebitelé setrvávají u osvědčené značky – poptávka po produkci firem v daném odvětví není stejná
- Poptávka je pod každodenním tlakem reklamy

Monopolistická konkurence

Podmínky:

- velký počet podniků v odvětví
- diferencovaný produkt a diferencovaná cena
- neexistují bariéry vstupu podniků do odvětví

Řada ostatních firem prodává blízké substituty, např. koláče, zákusky.

Oligopol

- Podmínky:
 - malý počet podniků v odvětví
 - diferencovaný produkt a diferencovaná cena
 - existují bariéry vstupu podniků do odvětví

např. mobilní operátoři

RADEJI NA TO ŠLÁPNĚTE, AŽ JSME CO NEJDÁL, KOLEGO... OČEKÁVAT ZMĚNU JE JEDNA VĚC A DOMLUVIT SE NA TOM KTEROU, JE VĚC DRUHÁ...

Monopol

- Podmínky:
 - jediný podnik v odvětví
 - diferencovaný produkt a diferencovaná cena
 - existují bariéry vstupu podniků do odvětví
- Vznik monopolu:
 - Koncentrací ekonomické síly
 - Přírodní monopol
 - Administrativní monopol

např. Správa železniční dopravní cesty, RWE
– Transgas, částečně ČEZ

Neefektivnost monopolu

- Monopol má tendenci omezovat rozsah nabízené produkce
- Rozsah produkce je menší než odpovídá maximalizaci užitku spotřebitelů
- Omezení výroby je „kompenzováno“ vyšší cenou
- Monopol vytváří bariéry vstupu do odvětví
- Monopol svou činností stimuluje stabilizaci tržních poměrů včetně cen

Protimonopolní regulace

- Regulace monopolu:
 - antitrustové zákony
 - zakazují určité chování firem na trhu, omezují různými způsoby sílu monopolu
 - daňová politika
 - možnost převést monopol do státního vlastnictví
 - cenová regulace

Monopson

Podmínky:

- existuje pouze jeden kupující
- umožňuje kupovat zboží za nižší cenu než v podmínkách dokonalé konkurence

např. stát jediný kupující
vojenské produkce

Nedokonalosti tržního mechanismu

- Existence nedokonalé konkurence
 - vyvolává cenové deformace
- Existence externalit
 - pozitivní
 - negativní
 - Reciproční
- Existence nezaměstnanosti

Děkuji za Vaši pozornost. 😊

